

acquisition, sale or use of special technical means of obtaining information». In particular, according to the List of types of special technical means of covertly obtaining information, the mentioned technical means may refer to special technical means intended for covert penetration of vehicles [4].

Thus, we believe that in the practical activities of the state specialized institutions of forensic examination of the Expert Service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, it is advisable to make wider use of modern possibilities of expert research to form an appropriate evidence base of the guilt of suspects in the commission of illegal possession of cars equipped with modern protection systems. In particular, the radio technical expertise of the «code grabber», the radio technical expertise of the «repeater of radio signals and radio stations», the radio technical expertise of the «programmer and emulator of the standard remote control module of the central lock», the radio technical expertise of «radio jammers» can solve the following questions: what is the functional affiliation of the presented on equipment research, etc.

References

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.
3. Вирок Каховського міськрайонного суду Херсонської області від 13.02.2018 р.: справа № 658/3017/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72216025>.
4. Деякі питання щодо спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації: постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 р. № 669. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/669-2016-n_

Артем Сергійович ОБШАЛОВ,

*фахівець відділу довузівської підготовки, профорієнтаційної роботи та сприяння працевлаштуванню випускників
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ*

ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В РАЗІ, ЯКЩО НАБРАВ ЧИННОСТІ ЗАКОН, ЯКИМ СКАСОВАНА КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДІЯННЯ, ВЧИНЕНЕ ОСОБОЮ

У ч. 2 ст. 11 Загальної декларації прав людини, ч. 1 ст. 7 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зазначається: «Нікого не може бути визнано винним у вчиненні будь-якого кримінального правопорушення

на підставі будь-якої дії чи бездіяльності, яка на час її вчинення не становила кримінального правопорушення згідно з національним законом або міжнародним правом» [1, 2]. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі регламентується, зокрема, в ч. 1 ст. 5 Кримінального кодексу України наступним чином: «Закон про кримінальну відповідальність, що скасовує кримінальну протиправність діяння, пом'якшує кримінальну відповідальність або іншим чином поліпшує становище особи, має зворотню дію у часі, тобто поширюється на осіб, які вчинили відповідні діяння до набрання таким законом чинності, у тому числі на осіб, які відбувають покарання або відбули покарання, але мають судимість» [3]. За таких умов актуальним уявляється питання про порядок і правила вирішення кримінально-правового конфлікту в ситуації, коли особа вчинила діяння, яке з часом перестало вважатися таким, що містить ознаки кримінального правопорушення. В чинному Кримінальному процесуальному кодексі України регламентується, що в такому разі кримінальне провадження підлягає закриттю на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК, оскільки «набрав чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою» [4]. Повноваження закрити кримінальне провадження за цією підставою належить слідчому (щодо підозрюваного – прокуророві – ч. 4 ст. 284 КПК).

Аналізуючи формулювання: *кримінальне провадження закривається в разі, якщо набрав чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою*, – доцільно звернути увагу на таких логічних зв'язках:

- для того, щоб скасувати кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою, наявність такої відповідальності має бути констатовано у передбачений в законі спосіб, і єдиним таким способом закон передбачає наявність винесеного судом обвинувального вироку;

- для закриття кримінального провадження щодо особи доречним є з'ясування думки цієї особи з приводу того, чи вважає вона себе винуватою у вчиненні інкримінованого їй діяння і чи згодна вона з процесуальним рішенням, яке полягає в закритті щодо неї кримінального провадження за цією підставою;

- у чинному кримінальному процесуальному законі не передбачається процедури оскарження особою рішення слідчого/прокурора щодо закриття кримінального провадження за аналізованою підставою;

- і при цьому, хоча закон і не має чіткої класифікації підстав закриття кримінального провадження на, пануючі в теорії кримінального процесу, три групи таких підстав: реабілітуючі, нереабілітуючі й формальні, не виглядає дискусійним висновок про належність п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК до групи нереабілітуючих підстав закриття кримінального провадження, що автоматично тягне за собою репутаційні втрати щодо особи, відносно якої винесено відповідне процесуальне рішення;

- не зайвим буде поставити також питання щодо не визначеності в законі стандарту доказаності самої причетності особи до вчинення інкримінованого кримінального правопорушення, тобто, для забезпечення правомірності винесення письмового повідомлення про підозру такій особі.

Ці та деякі інші питання не раз ставали предметом дослідження вітчизняних вчених-процесуалістів Капліної О. [5], Шиловой Д. [6], Дрозд В. [7], Хрущ О. [8], Басистої І. [9], Навроцької В. [10], однак потребують подальшого системного дослідження.

Перелік використаних джерел

1. Загальна декларація прав людини. Париж. 10.12.1948 р. URL: <https://www.un.org/ru/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рим, 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n11>.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384>.
5. Капліна О. В. Актуальні проблеми тлумачення окремих підстав для закриття кримінального провадження. *Вісник кримінального судочинства*. № 3, 2016. С. 38-45.
6. Шилова Д. В. Захист прав та законних інтересів учасників кримінального провадження при його закритті на стадії досудового розслідування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2014. 22 с.
7. Дрозд В. Г. Теоретико-прикладні питання закриття кримінального провадження. *Юридичний бюлетень*. Вип. 5, 2017. С. 202-208.
8. Хрущ О. Процесуальна діяльність прокурора під час закриття кримінального провадження. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. Вип. 3, 2017. С. 155-163.
9. Басиста І. Закриття кримінального провадження на підставі набуття чинності законом, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою: окремі проблеми. *Вісник Львівського університету. Серія: юридична*. Випуск 71, 2020. С. 108-121.
10. Навроцька В. В. Конкуренція між нереабілітуючими підставами закриття кримінального провадження (припинення кримінального переслідування). *Соціально-правові студії*. Вип. 2 (8), 2020. С. 89-96.